T009 A HÀM IX (30) Q47-49-Phóng Ngưu-4

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH SOÁ 71

Nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû taïi nöôùc Xaù-veä, trong vöôøn Kyø thoï Caáp coâ ñoäc. Baáy giôø Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo: –Ta thöôøng aên moät laàn ngoài2, thaân theå nheï nhaøng, khí löïc khoûe maïnh. Tyø-kheo caùc oâng cuõng neân aên moät böõa, thaân theå nheï nhaøng, khí löïc maïnh khoûe, ñeå coù theå tu phaïm haïnh. Luùc baáy giôø Baït-ñaø-baø-la baïch Phaät: –Con khoâng theå aên moät böõa. Vì sao? Khí löïc con seõ yeáu ôùt. Phaät noùi: –Neáu oâng ñeán nhaø ñaøn-vieät, aên moät phaàn, coøn moät phaàn mang veà nhaø.3 Baït-ñeà-baø-la baïch Phaät: –Con cuõng khoâng theå thöïc haønh phaùp naøy. Phaät noùi: –Cho pheùp oâng phaù boû trai4, maø aên thoâng qua ngaøy. Baït-ñeà-baø-la baïch Phaät: –Con cuõng khoâng theå thi haønh phaùp naøy. Khi aáy, Theá Toân im laëng khoâng traû lôøi. Baáy giôø Ca-löu-ñaø-di vaøo luùc saép toái, maët trôøi laën, khoaùc y caàm baùt vaøo thaønh khaát thöïc. Khi aáy trôøi raát toái. Öu-ñaø-di5 laàn hoài ñi ñeán nhaø moät tröôûng giaû kia. Vôï cuûa oâng tröôûng giaû ñang mang thai, nghe coù tieáng Sa-moân khaát thöïc ngoaøi cöûa, lieàn böng côm ra ñeå cho. Nhöng vì Öu-ñaø-di coù saéc da cöïc kyø ñen, laïi gaëp luùc trôøi ñang möa, chôùp giaät khaép nôi, cho neân khi vôï oâng tröôûng giaû ra coång vöøa thaáy moät oâng Sa-moân saéc da cöïc kyø ñen, töùc thì kinh haõi la lôùn: –Quyû! Trôøi ôi, toâi gaëp quyû! Ngay luùc aáy thai nhi bò chaán thöông neân maïng chung.6 Sau ñoù, Ca-löu-ñaø-di trôû veà tinh xaù, öu saàu khoâng vui, ngoài maø suy nghó hoái haän khoâng coøn kòp. Luùc baáy giôø trong thaønh Xaù-veä coù tieáng ñoàn xaáu nhö vaày: “Sa-moân hoï

1. Tham chieáu Paøli, M 65 Baddaøli, 66 Laæukikopama. Haùn, Trung 51, kinh 194, 50, kinh192. Nhaát toïa thöïc . Paøli: Ekaøsana, coù hai giaûi thích. Hoaëc eka-asana: Moät böõa aên; hoaëc eka-aøsana: 2.

Moät choã ngoài. Taát caû caùc baûn Haùn ñeàu hieåu theo nghóa sau. YÙ nghóa naøy lieân heä hai ñieàu luaät. Thöù nhaát, lieân heä ñieàu luaät phi thôøi thöïc: Töù Phaàn, Ba-daät-ñeà 37; Nguõ Phaàn, Ba-daät-ñeà 38, Taêng-kyø, Ba-daät-ñeà 36, Thaäp Tuïng, Caên Baûn, Ba-daät-ñeà 37, Paøli, Paøc. 37. - Thöù hai, lieân heä ñieàu luaät dö thöïc phaùp; Töù Phaàn, Ba-daät-ñeà 35; Nguõ Phaàn, 35, Taêng-kyø, 35; Thaäp Tuïng, Caên Baûn, 34; Paøli, Paøc. 25. 3. Quan ñieåm cuûa ñaïi chuùng boä veà nhaát toïa thöïc. Quan ñieåm naøy khoâng ñöôïc Thöôïng toïa boä vaø Höõu boä ñoàng tình. Xem Paøli, ibid. vaø Haùn, ibid. Haùn: Hoaïi trai , coù theå aên quaù ngoï. Ñieåm tranh luaän giöõa Thöôïng toïa boä vaø Ñaïi chuùng boä, Cf. Töù 4.

Phaàn 54 (tr. 969c18): Nhò chæ sao thöïc . Paøli, Paøli: Dvaígulakappa, nhò chæ tònh, ñöôïc giaûi thích: Dvaígulaøya chaøyaøya vìtivattaøya, (ñöôïc pheùp aên quaù tröa) khi boùng chöa quaù hai ngoùn tay. Lieân heä ñieàu luaät phi thôøi thöïc. Vin.ii. 230. Trong baûn: Öu-ñaø-di , töùc Ca-löu-ñaø-di noùi treân. Vì Öu-ñaø-di (Paøli: Udaøyi) coù nöôùc da raát ñen, neân 5.

ñöôïc goïi laø Ca-la (Paøli: Kaøla, ñen). 6. Tröôøng 51, ibid, vaø Paøli. ibid., baø chæ hoaûng sôï, nhöng khoâng cheát.

Thích duøng chuù thuaät laøm truïy thai con cuûa ngöôøi ta." Trong ñoù, trai gaùi baûo nhau: "Thôøi giôø naøy caùc Sa-moân ñi ñöùng voâ ñoä, aên khoâng bieát phaûi thôøi, gioáng nhö ngöôøi baïch y taïi gia, coù gì khaùc?" Baáy giôø, soá ñoâng caùc Tyø-kheo nghe moïi ngöôøi baøn luaän lyù leõ nhö vaäy: "Sa-moân hoï Thích khoâng bieát chöøng möïc, lui tôùi baát keå." Trong soá ñoù, coù Tyø-kheo trì giôùi hoaøn haûo cuõng töï oaùn traùch: "Thaät laø khoâng thích hôïp ñoái vôùi chuùng ta." Roài hoï ñi ñeán Phaät cuùi ñaàu laïy döôùi chaân vaø ñem heát nhaân duyeân aáy thuaät leân Ñöùc Theá Toân. Theá Toân baûo moät Tyø- kheo: –OÂng ñi goïi Ca-löu-ñaø-di ñeán ñaây. Tyø-kheo aáy vaâng lôøi Phaät, töùc thì ñi goïi Öu-ñaø-di. Öu-ñaø-di nghe Phaät goïi, voäi vaøng ñi ñeán choã Theá Toân, cuùi ñaàu laïy döôùi chaân, roài ngoài xuoáng moät beân. Theá Toân hoûi: –Coù thaät hoâm qua vaøo luùc toái maët trôøi laën oâng vaøo thaønh khaát thöïc, ñeán nhaø tröôûng giaû, khieán cho vôï oâng aáy truïy thai chaêng? Öu-ñaø-di baïch Phaät: –Vaâng, baïch Theá Toân. Phaät baûo Öu-ñaø-di: –OÂng vì sao khoâng phaân bieät thôøi tieát, nhaèm luùc trôøi saép möa maø vaøo thaønh khaát thöïc? Vieäc laøm cuûa oâng khoâng thích hôïp. Thieän gia nam töû xuaát gia hoïc ñaïo maø laïi tham ñaém chuyeän aên? Öu-ñaø-di lieàn rôøi choã ngoài ñöùng daäy baïch Theá Toân: –Töø nay veà sau con khoâng daùm taùi phaïm nöõa. Cuùi mong Theá Toân nghe cho con saùm hoái. Baáy giôø Phaät baûo A-nan: –OÂng haõy mau ñaùnh kieàn chuøy, taäp hoïp caùc Tyø-kheo taïi giaûng ñöôøng Phoå hoäi. A-nan vaâng lôøi Phaät daïy, lieàn taäp hoïp caùc Tyø-kheo vaøo giaûng ñöôøng Phoå hoäi, roài ñeán tröôùc Phaät, baïch raèng: –Caùc Tyø-kheo ñaõ taäp hoïp. Baïch Theá Toân, giôø laø luùc thích hôïp. Khi aáy Theá Toân lieàn ñi ñeán giaûng ñöôøng, ngoài xuoáng giöõa, noùi vôùi caùc Tyø-kheo: –Chö Phaät trong thôøi quaù khöù xa xöa ñeàu chæ aên moät laàn ngoài. Caùc Thanh vaên cuõng aên moät laàn ngoài. Chö Phaät vaø caùc ñeä töû trong töông lai cuõng chæ aên moät laàn ngoài. Vì sao? Ñoù laø phaùp yeáu ñeå haønh ñaïo. Haõy aên moät laàn ngoài. Neáu ai coù theå aên moät laàn ngoài, thaân theå nheï nhaøng, taâm ñöôïc môû toû. Do taâm ñaõ môû toû maø ñöôïc caùc thieän caên. Do ñöôïc caùc thieän caên maø ñaéc Tam-muoäi. Do ñaéc Tam-muoäi maø nhö thaät bieát. Nhö thaät bieát nhöõng gì? Nhö thaät bieát Khoå ñeá. Nhö thaät bieát Khoå taäp ñeá. Nhö thaät bieát Khoå taän ñeá. Nhö thaät bieát Khoå xuaát yeáu ñeá. Caùc oâng, nhöõng thieän gia nam töû, ñaõ xuaát gia hoïc ñaïo, xaû boû taùm nghieäp ôû ñôøi maø khoâng bieát thôøi tieát, vaäy coù khaùc gì vôùi nhöõng con ngöôøi tham duïc kia? Phaïm chí coù phaùp rieâng cuûa Phaïm chí. Ngoaïi ñaïo coù phaùp rieâng cuûa ngoaïi ñaïo. Luùc baáy giôø Öu-ba-ly baïch Theá Toân: –Chö Phaät trong quaù khöù vaø chö Phaät trong töông lai ñeàu aên moät laàn ngoài. Cuùi mong Theá Toân haïn ñònh thôøi gian aên cho caùc Tyø-kheo. Theá Toân noùi: –Nhö Lai cuõng ñaõ coù nhaän thöùc ñoù. Nhöng vì chöa coù ngöôøi sai phaïm. Phaûi ñôïi khi ngay tröôùc maét coù ngöôøi phaïm toäi, Ta môùi cheá luaät. Roài Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo:

–Ta chuyeân aên moät laàn ngoài. Caùc oâng cuõng neân aên moät laàn. Nay, caùc oâng chæ aên giöõa ngaøy maø khoâng ñöôïc quaù thôøi. Caùc oâng cuõng neân hoïc phaùp khaát thöïc. Tyø-kheo hoïc phaùp khaát thöïc nhö theá naøo? ÔÛ ñaây, Tyø-kheo chæ vì muïc ñích duy trì maïng soáng. Ñöôïc cuõng khoâng vui, maø khoâng ñöôïc cuõng khoâng buoàn. Khi ñöôïc thöùc aên, haõy tö duy maø aên. AÊn khoâng vôùi taâm tham ñaém, maø chæ coát giöõ cho thaân naøy ñöôïc toàn taïi, tröø khöû beänh7 cuõ, khoâng gaây theâm beänh môùi, khieán cho khí löïc sung tuùc. Tyø-kheo, nhö vaäy goïi laø khaát thöïc. Tyø-kheo caùc oâng, haõy aên moät laàn ngoài. Tyø-kheo, theá naøo laø aên moät laàn ngoài? Ñaõ ñöùng daäy roài, aên xong, khoâng aên trôû laïi nöõa; neáu aên, laø phaïm.8 Tyø-kheo, nhö vaäy goïi laø aên moät laàn ngoài. Tyø-kheo caùc oâng, cuõng neân nhaän ñöôïc thöùc aên roài môùi aên.9Theá naøo laø Tyø-kheo nhaän ñöôïc roài môùi aên? ÔÛ ñaây, Tyø-kheo ñaõ ñöôïc thöùc aên roài, laïi ñöôïc theâm nöõa thì coù theå nhaän. Nhöng ñaõ aên xong, khoâng ñöôïc aên trôû laïi. Nhö vaäy, Tyø-kheo nhaän ñöôïc thöùc aên thì aên. Tyø-kheo caùc oâng, neân khoaùc ba y10; neân ngoài döôùi goác caây; neân ngoài choã nhaøn tónh; neân ngoài ngoaøi trôøi troáng, khoå haønh; neân khoaùc y chaép maûnh; neân soáng trong baõi tha ma; neân khoaùc y toài taøn. Vì sao? Ngöôøi soáng thieåu duïc thì ñöôïc khen ngôïi. Nay Ta daïy caùc oâng, haõy nhö Tyø-kheo Ca-dieáp. Vì sao? Tyø-kheo Ca-dieáp töï mình haønh möôøi hai phaùp Ñaàu-ñaø vaø cuõng khuyeán khích ngöôøi khaùc haønh theo phaùp yeáu naøy. Nay Ta daïy caùc oâng, haõy nhö Tyø-kheo Dieän Vöông11. Vì sao? Tyø-kheo Dieän Vöông khoaùc loaïi y thoâ xaáu toài taøn, khoâng baän caùc thöù toát ñeïp. Tyø-kheo, ñoù laø giaùo huaán cuûa Ta. Haõy chuyeân taâm tu taäp. Tyø-kheo, haõy hoïc nhö vaäy. Baáy giôø, Baït-ñeà-baø-la traûi qua ba thaùng12 khoâng ñeán gaëp Theá Toân. Khi vöøa heát ba thaùng, A-nan ñi ñeán Baït-ñeà-baø-la, noùi raèng: –Nay chö Taêng ñang khaâu vaù y. Nhö vaäy, Nhö Lai seõ du haønh trong nhaân gian. Nay Thaày khoâng ñeán gaëp, sau naøy hoái haän voâ ích. Roài A-nan daãn Baït-ñaø-baø-la ñeán choã Theá Toân. Baït-ñaø-baø-la cuùi ñaàu laïy döôùi chaân Phaät vaø baïch raèng: –Cuùi mong Theá Toân nghe cho con saùm hoái. Töø nay veà sau seõ khoâng taùi phaïm nöõa. Nhö Lai cheá caám giôùi, maø con khoâng vaâng laõnh. Cuùi mong Theá Toân ruû loøng tha thöù. OÂng noùi nhö vaäy ba laàn. Baáy giôø Phaät baûo Baït-ñaø-baø-la: –Ta nhaän cho oâng saùm hoái loãi laàm, veà sau chôù coù phaïm nöõa. Vì sao? Ta töï nghó, soáng cheát voâ soá, coù khi laøm thaân löøa, loa, laïc ñaø, voi, ngöïa, heo, deâ, nuoâi döôõng thaân boán ñaïi naøy baèng coû. Hoaëc ôû trong ñòa nguïc, aên nuoát saét noùng. Hoaëc ôû trong loaøi ngaï quyû haèng aên maùu muû. Hoaëc coù khi laøm ngöôøi, aên naêm thöù coác naøy. Hoaëc sinh laøm thaân trôøi, aên cam loä töï nhieân. Trong voâ soá kieáp, hình maïng cuøng caïnh tranh maø chöa heà bieát

Ñeå baûn: Thoáng . TNM: Beänh. 7.

8.

Caùc boä luaät nhö nhau: Tyø-kheo aên xong (ñaõ ñöùng daäy), roài aên laïi, hay aên theâm, maø khoâng taùc phaùp dö thöïc, phaïm Ba-daät-ñeà; xem cht. treân.

9.

Ñieàu luaät: Tyø-kheo aên xong, neáu nhaän ñöôïc theâm nöõa, coù theå aên nhöng phaûi taùc phaùp dö thöïc. Xem cht.

treân.

10.

Luaät quy ñònh: Moãi Tyø-kheo chæ ñöôïc sôû höõu ba y, khoâng ñöôïc quaù.

11.

Dieän Vöông, xem kinh 6 phaåm 4. Tham chieáu, A.i.25: Thoï trì y phuïc thoâ xaáu (luøkhacìvaradhaøraønaö) laø

Mogharaøjaøti.

12.

Trung 51, ibid., suoát ba thaùng haï an cö.

nhaøm ñuû, Öu-ba-ly, neân bieát, nhö löûa gaëp cuûi, môùi ñaàu khoâng bieát ñuû. Nhö bieån nuoát caùc soâng, khoâng bao giôø bieát ñuû. Nay, keû phaøm phu cuõng vaäy, tham aên khoâng bieát nhaøm ñuû. Roài Theá Toân noùi keä: Sinh töû khoâng ñoaïn tuyeät Thaûy ñeàu do tham duïc Oaùn gheùt theâm lôùn aùc Ñieàu ngöôøi ngu quen laøm. Cho neân, Baït-ñaø-baø-la, haõy chuyeân nieäm thieåu duïc tri tuùc. Nhö vaäy, Öu-ba-ly, haõy hoïc ñieàu naøy. Roài baáy giôø Baït-ñaø-baø-la, sau khi nghe nhöõng ñieàu Nhö Lai daïy, soáng taïi choã nhaøn tónh maø töï mình khaéc kyû, vì muïc ñích maø thieän gia nam töû xuaát gia hoïc ñaïo, tu phaïm haïnh voâ thöôïng, laø nhö thaät bieát raèng: “Sinh töû ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, ñieàu caàn laøm ñaõ laøm xong, khoâng coøn taùi sinh ñôøi sau nöõa.” Baáy giôø, Baït-ñaø-baø-la thaønh A-la-haùn. Baáy giôø Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo: –Trong ñeä töû cuûa Ta, ñeä nhaát trong caùc Thanh vaên aên nhieàu laø Tyø-kheo Caùt Hoä13 vaäy. Baáy giôø caùc Tyø-kheo nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

KINH SOÁ 8

Nghe nhö vaày: Moät thôøi Phaät ôû trong thoân Öông-ngheä, cuøng vôùi chuùng ñaïi Tyø-kheo naêm traêm vò. Baáy giôø, Theá Toân noùi vôùi caùc Tyø-kheo: –Moïi ngöôøi ñeàu goïi caùc oâng laø Sa-moân. Giaû söû coù ngöôøi hoûi: “Caùc oâng coù phaûi laø Sa-moân khoâng?” Caùc oâng cuõng traû lôøi: “Toâi laø Sa-moân.” Nay Ta noùi vôùi caùc oâng veà haønh cuûa Sa-moân vaø haønh cuûa Baø-la-moân. Caùc oâng haõy suy nieäm tu taäp, veà sau nhaát ñònh ñaït thaønh keát quaû, nhö thaät, khoâng theå sai khaùc. Vì sao? Coù hai haïng Sa-moân. Coù Sa-moân taäp haønh. Coù Sa-moân theä nguyeän. Theá naøo goïi laø Sa-moân taäp haønh? ÔÛ ñaây, Tyø-kheo ñi ñöùng, tôùi lui, nhìn ngoù, dung maïo khoaùc y, böng baùt, thaûy ñeàu ñuùng nhö phaùp. Khoâng ñaém tham duïc, saân haän, ngu si. Duy chæ trì giôùi, tinh taán khoâng phaïm caùc ñieàu phi phaùp, hoïc caùc giôùi. Ñoù goïi laø Sa-moân taäp haønh. Theá naøo goïi laø Sa-moân theä nguyeän? ÔÛ ñaây, hoaëc coù Tyø-kheo maø oai nghi, giôùi luaät, ra vaøo, tôùi lui, böôùc ñi, dung maïo, nhìn ngoù, cöû ñoäng, thaûy ñeàu nhö phaùp, döùt saïch höõu laäu, thaønh voâ laäu, ôû ngay trong hieän phaùp, töï thaân chöùng ngoä maø an truù, nhö thaät bieát raèng, sinh töû ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, ñieàu

caàn laøm ñaõ laøm xong, khoâng coøn taùi sinh ñôøi sau nöõa. Ñoù goïi laø Sa-moân theä nguyeän. Tyø-kheo, ñoù laø hai haïng Sa-moân. Khi aáy A-nan baïch Theá Toân raèng: –Theá naøo laø phaùp haønh cuûa Sa-moân. Phaùp haønh cuûa Baø-la-moân?

Caùt Hoä , dòch nghóa cuûa Baït-ñaø-baø-la, Skt. Bhadrapaøl (?). Paøli, ibid.: Baddaøli. 13.

Phaät baûo A-nan: –Tyø-kheo aên uoáng bieát ñuû, ngaøy ñeâm kinh haønh, khoâng maát thôøi tieát, haønh caùc ñaïo phaåm. Theá naøo laø Tyø-kheo coù caùc caên tòch tónh? ÔÛ ñaây, Tyø-kheo, khi maét thaáy saéc, khoâng khôûi töôûng ñaém tröôùc, gôïi caùc loaïn nieäm, ôû trong ñoù maø nhaõn caên ñöôïc thanh tònh, tröø caùc nieäm xaáu, khoâng nieäm phaùp baát thieän. Khi tai nghe tieáng, muõi ngöûi muøi, löôõi neám vò, thaân bieát trôn mòn, yù bieát phaùp, ôû nôi yù caên maø ñöôïc thanh tònh. Nhö vaäy, Tyø-kheo ñöôïc caùc caên thanh tònh. Theá naøo laø Tyø-kheo aên uoáng bieát ñuû? ÔÛ ñaây, Tyø-kheo löôøng buïng maø aên; khoâng vì muïc ñích maäp traéng, maø chæ coát duy trì thaân naøy cho ñöôïc toàn taïi, tröø khöû beänh cuõ, beänh môùi khoâng sinh, ñeå coù theå tu phaïm haïnh. Cuõng nhö trai hay gaùi, treân thaân sinh gheû. Tuøy thôøi laáy thuoác cao maø boâi leân veát thöông, thöông mong veát thöông ñöôïc laønh. Nay Tyø- kheo ôû ñaây cuõng vaäy, löôøng buïng maø aên. Sôû dó laáy môõ boâi baùnh xe, laø muoán ñi ñöôïc xa. Tyø-kheo löôøng buïng maø aên, vì ñeå duy trì maïng toàn taïi. Nhö vaäy, Tyø-kheo aên uoáng bieát ñuû. Theá naøo laø Tyø-kheo haèng bieát tænh giaùc? ÔÛ ñaây, Tyø-kheo vaøo luùc ñaàu ñeâm, cuoái ñeâm, haèng bieát tænh giaùc, tö duy phaùp ba möôi baûy phaåm ñaïo. Laïi nöõa, ñaàu ñeâm, cuoái ñeâm, ñi kinh haønh, tröø khöû yù töôûng aùc keát baát thieän. Roài laïi, nöûa ñeâm naèm nghieâng beân hoâng phaûi, hai baøn chaân choàng leân nhau, höôùng ñeán töôûng aùnh saùng. Cuoái ñeâm, trôû daäy kinh haønh, tröø khöû nieäm baát thieän. Nhö vaäy, Tyø-kheo bieát tænh giaùc. Nhö vaäy, A-nan, ñoù laø yeáu haønh cuûa Sa-moân. Theá naøo laø yeáu haønh cuûa Baø-la-moân? ÔÛ ñaây, Tyø-kheo nhö thaät bieát Khoå ñeá, nhö thaät bieát Khoå taäp, Khoå taän, Khoå xuaát yeáu. Roài sau ñoù, taâm ñöôïc giaûi thoaùt khoûi duïc laäu, höõu laäu, voâ minh laäu. Ñaõ ñöôïc giaûi thoaùt, lieàn ñöôïc trí giaûi thoaùt, nhö thaät bieát raèng: “Sinh töû ñaõ heát, phaïm haïnh ñaõ laäp, ñieàu caàn laøm ñaõ laøm xong, khoâng coøn thoï thai nöõa.” Ñoù goïi laø yeáu haønh cuûa Baø-la-moân. A-nan neân bieát, ñaây laø nghóa cuûa yeáu haønh. Roài Theá Toân noùi keä naøy: Sa-moân: Taâm tónh laëng14 Caùc aùc ñaõ dieät taän Phaïm chí, laø thanh tònh Tröø khöû caùc loaïn töôûng. Ñoù laø, A-nan, phaùp haønh cuûa Sa-moân vaø phaùp haønh cuûa Baø-la-moân. Haõy suy nieäm tu haønh. Chuùng sinh naøo haønh phaùp naøy, nhieân haäu môùi ñöôïc goïi laø Sa-moân. Laïi nöõa, vì sao goïi laø Sa-moân? Caùc keát söû hoaøn toaøn laéng döøng, cho neân goïi laø Sa- moân. Laïi nöõa, vì sao goïi laø Baø-la-moân? Taän tröø phaùp ngu hoaëc, cho neân goïi laø Baø-la- moân .15

Laïi nöõa, vì sao goïi laø Saùt-lôïi? Do ñaõ ñoaïn tröø daâm, noä, si, neân goïi laø Saùt-lôïi. Cuõng goïi laø ngöôøi ñaõ taém16. Theá naøo goïi laø ñaõ taém? Ngöôøi aáy ñaõ röûa saïch hai möôi moát keát söû, vì vaäy goïi laø ñaõ taém. Cuõng goïi laø giaùc.

Theá naøo goïi laø giaùc? Vì ñaõ giaùc ngoä phaùp ngu vaø phaùp trí, neân goïi laø giaùc.

Töùc taâm , ñònh nghóa töø Sa-moân. 14.

15.

Trong baûn, cheùp laø “Phaïm chí”.

Moäc duïc , moät töø chæ A-la-haùn, ngöôøi ñaõ taém saïch.

16.

Cuõng goïi laø bôø kia. Theá naøo goïi laø bôø kia? Ngöôøi aáy ñaõ töø bôø naøy sang ñeán bôø beân kia, cho neân goïi laø bôø kia. Naøy A-nan, nhöõng ai haønh ñöôïc phaùp naøy, môùi ñöôïc goïi laø Sa-moân, Baø-la-moân. YÙ nghóa nhö vaäy, caùc oâng haõy suy nieäm phuïng haønh. Baáy giôø A-nan nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

KINH SOÁ 9

Nghe nhö vaày: Moät thôøi, Phaät ôû giöõa nhöõng ngöôøi hoï Thích,17 nguï trong vöôøn Ni-caâu-löu, Ca-tyø- la-vieät, cuøng vôùi chuùng ñaïi Tyø-kheo naêm traêm vò. Baáy giôø, Vöông töû Ñeà-baø-ñaït-ñaâu ñi ñeán Theá Toân, cuùi ñaàu laïy döôùi chaân, roài ngoài xuoáng moät beân. Khi aáy, Ñeà-baø-ñaït-ñaâu baïch Phaät raèng: –Cuùi mong Theá Toân chaáp thuaän cho con ñöôïc vaøo ñaïo laøm Sa-moân.18 Phaät baûo Ñeà-baø-ñaït-ñaâu: –OÂng neân soáng taïi gia maø hueä thí phaân-ñaøn19. Vì laøm Sa-moân thaät khoâng deã. Ñeà-baø-ñaït-ñaâu laëp laïi ba laàn, baïch Phaät: –Cuùi xin Theá Toân cho pheùp con taïi haøng thaáp nhaát. Phaät laïi baûo: –OÂng neân soáng taïi gia, khoâng neân xuaát gia tu haïnh Sa-moân. Luùc baáy giôø Ñeà-baø-ñaït-ñaâu lieàn coù yù nghó raèng: “Sa-moân naøy coù loøng taät ñoá. Nay ta cöù töï mình caïo ñaàu, kheùo tu phaïm haïnh. Caàn gì Sa-moân aáy.”20 Roài Ñeà-baø-ñaït-ñaâu lui veà, töï mình caïo toùc, khoaùc ca-sa, töï xöng “Ta laø Thích töû.” Baáy giôø coù moät Tyø-kheo teân laø Tu-la-ñaø21, haønh Ñaàu-ñaø khaát thöïc, khoaùc y vaù maûnh, thoâng suoát naêm thaàn thoâng. Ñeà-baø-ñaït-ñaâu ñeán choã Tyø-kheo naøy, cuùi ñaàu laïy döôùi chaân, baïch raèng: –Cuùi xin Toân giaû thuyeát giaùo cho toâi, ñeå toâi ñöôïc an oån laâu daøi. Baáy giôø Tyø-kheo Tu-la-ñaø lieàn daïy caùc oai nghi leã tieát, tö duy phaùp naøy, theo hoïc phaùp naøy,… Ñeà-baø-ñaït-ñaâu y theo lôøi daïy cuûa Tyø-kheo aáy, khoâng coù ñieàu gì sai soùt. Sau ñoù, Ñeà-baø-ñaït-ñaâu baïch Tyø-kheo raèng: –Cuùi xin Toân giaû chæ daïy toâi ñaïo thaàn tuùc. Toâi coù theå tu haønh ñöôïc ñaïo naøy. Khi aáy, Tyø-kheo naøy daïy cho oâng ñaïo thaàn tuùc: –OÂng baây giôø phaûi hoïc veà söï khinh troïng cuûa taâm yù. Sau khi ñaõ bieát taâm yù khinh troïng, laïi phaûi phaân bieät söï khinh troïng cuûa boán ñaïi laø ñaát, nöôùc, löûa, gioù. Sau khi ñaõ bieát söï khinh troïng cuûa boán ñaïi, phaûi tu haønh Tam-muoäi töï taïi. Sau khi haønh Tam-muoäi töï taïi,

Nguyeân Haùn: Thích sí , phieân aâm töø töông ñöông Paøli: Sakkesu, sôû y caùch cuûa töø Sakka. 17.

18. Nhaân duyeân Ñeà-baø-ñaït-ña xuaát gia, cuøng caùc Vöông töû hoï Thích, xem Töù phaàn 4 (tr. 590b13tt). Paøli, Cullavagga vii. Vin. ii. 180ff. Phaân-ñaøn hueä thí . Paøli: Piòñadaøyaka, boá thí vaät thöïc. Xem cht. kinh soá 2 phaåm 29. 19.

20.

Coù leõ ñaây laø truyeàn thuyeát rieâng cuûa caùc nhaø truyeàn Taêng nhaát. Taát caû caùc boä ñeàu khoâng thöøa nhaän giôùi

Cuï tuùc ñöôïc pheùp töï thoï.

21.

Tu-la-ñaø, coù theå ñoàng nhaát vôùi Paøli: Suraødha, Theragaøthaø 135-6; nhöng khoâng coù lieân heä gì ñeán

Devadatta.

laïi phaûi tu Tam-muoäi duõng maõnh. Sau khi haønh Tam-muoäi duõng maõnh, laïi phaûi tu haønh Tam-muoäi taâm yù. Sau khi haønh Tam-muoäi taâm yù, laïi phaûi haønh Tam-muoäi töï giôùi.22 Sau khi haønh Tam-muoäi töï giôùi, nhö vaäy chaúng bao laâu seõ thaønh töïu ñaïo thaàn tuùc. Ñeà-baø-ñaït-ñaâu sau khi nhaän söï chæ giaùo cuûa thaày, töï bieát söï khinh troïng cuûa taâm yù. Sau ñoù laïi bieát söï khinh troïng cuûa boán ñaïi. Roài tu suoát heát thaûy caùc Tam-muoäi, khoâng coù ñieàu gì sai soùt. Khoâng bao laâu, oâng ñaéc ñaïo thaàn tuùc, baèng voâ soá phöông tieän nhö vaäy, oâng bieán hoùa thaønh voâ löôïng. Luùc baáy giôø danh tieáng Ñeà-baø-ñaït-ñaâu ñöôïc löu truyeàn khaép boán phöông. Baáy giôø, baèng thaàn tuùc, Ñeà-baø-ñaït-ñaâu leân cho ñeán coõi trôøi Tam thaäp tam laáy ñuû caùc loaïi hoa Öu-baùt, Caâu-maâu-ñaàu, ñem daâng cho thaùi töû A-xaø-theá, laïi baûo: –Hoa naøy xuaát xöù töø treân trôøi Tam thaäp tam. Thích Ñeà-hoaøn Nhaân sai mang ñeán daâng thaùi töû. Thaùi töû A-xaø-theá thaáy Ñeà-baø-ñaït-ñaâu thaàn tuùc nhö vaäy neân tuøy thôøi cuùng döôøng, cung caáp nhöõng gì caàn thieát. Thaùi töû laïi suy nghó: “Thaàn tuùc cuûa Ñeà-baø-ñaït-ñaâu thaät khoù ai saùnh kòp.” Ñeà-baø-ñaït-ñaâu laïi aån hình bieán thaønh ñöùa nhoû, ngoài leân ñuøi cuûa thaùi töû. Luùc aáy, caùc theå nöõ nghó thaàm: “Ñaây laø ngöôøi gì? Quyû chaêng? Trôøi chaêng?” Noùi naêng chöa döùt, Ñeà-baø-ñaït-ñaâu hieän hình laïi nhö cuõ. Thaùi töû vaø caùc cung nhaân ñeàu ca ngôïi: “Ñaây laø Ñeà-baø-ñaït-ñaâu.” Töùc thì cung caáp cho nhöõng thöù caàn duøng. Laïi cho loan truyeàn lôøi naøy: “Danh ñöùc cuûa Ñeà-baø-ñaït-ñaâu thaät khoâng theå ghi heát.” Baáy giôø soá ñoâng caùc Tyø-kheo nghe lôøi ñoàn naøy, ñi ñeán choã Theá Toân, cuùi ñaàu laïy döôùi chaân, roài baïch Phaät raèng: –Ñeà-baø-ñaït-ñaâu coù thaàn tuùc raát lôùn, neân ñöôïc caùc thöù y phuïc, aåm thöïc, giöôøng choõng vaø ngoïa cuï, thuoác men trò beänh. Phaät baûo caùc Tyø-kheo: –Caùc oâng chôù coù khôûi yù nghó aáy, maø ñaém tröôùc lôïi döôõng cuûa Ñeà-baø-ñaït-ñaâu. Laïi cuõng chôù khen toát söùc thaàn thoâng cuûa oâng aáy. Ngöôøi ñoù seõ vì thaàn tuùc maø ñoïa vaøo ba ñöôøng döõ. Lôïi döôõng maø Ñeà-baø-ñaït-ñaâu thu hoaïch ñöôïc, cuøng vôùi thaàn thoâng aáy roài seõ maát heát. Vì sao? Ñeà-baø-ñaït-ñaâu töï mình gaây caùc haønh vi thaân, mieäng yù, laïi khôûi leân yù töôûng raèng: 23”Sa-moân Cuø-ñaøm coù thaàn tuùc, ta cuõng coù thaàn tuùc. Sa-moân Cuø-ñaøm coù sôû tri, ta cuõng coù sôû tri. Sa-moân Cuø-ñaøm thuoäc

chuûng toäc cao quyù, ta cuõng thuoäc chuûng toäc cao quyù. Neáu Sa-moân Cuø-ñaøm hieän moät thaàn tuùc, ta seõ hieän hai thaàn tuùc. Sa-moân Cuø-ñaøm hieän hai thaàn tuùc, ta seõ hieän boán. OÂng aáy hieän taùm, ta seõ hieän möôøi saùu. OÂng aáy hieän möôøi saùu, ta seõ hieän ba möôi hai. Tuøy theo Sa-moân Cuø-ñaøm neân hoùa theá naøo, ta seõ bieán hoùa gaáp boäi." Baáy giôø, coù raát ñoâng Tyø-kheo nghe Ñeà-baø-ñaït-ñaâu töï tuyeân boá nhö vaäy. Do ñoù, coù naêm traêm Tyø-kheo ñi ñeán vôùi Ñeà-Baø-ñaït-ñaâu vaø naêm traêm naêm möôi Tyø-kheo nhaän söï cuùng döôøng cuûa thaùi töû.24

22. Moät caùch trình baøy khaùc veà boán Thaàn tuùc (Nhö yù tuùc): Duïc tam-ma ñòa, caàn (tinh taán) Tam-ma-ñòa, taâm Tam-ma-ñòa, quaùn Tam-ma-ñòa. Cf. Taäp Dò 5 (tr.391c26). 23. Trong ñoaïn naøy, vaên dòch Haùn hình nhö nhaûy soùt, neân thieáu maïch laïc so vôùi ñoaïn tieáp theo. Töø ñaây trôû xuoáng, neân xem laø lôøi töï rao truyeàn cuûa Ñeà-baø-ñaït-ña, chöù khoâng phaûi lôøi tieân ñoaùn cuûa Phaät. 24. Caùc Luaät boä ñeàu noùi, Ñeà-baø-ñaït-ña ñeà nghò Phaät chaáp thuaän naêm ñieàu luaät môùi khaét khe hôn. Phaät baùc boû. Ñeà-baø-ñaït-ña töï coâng boá luaät môùi. Naêm traêm Tyø-kheo taùch khoûi Taêng ñi theo. Taêng bò vôõ.

Baáy giôø, Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-kieàn-lieân baûo nhau: –Chuùng ta haõy ñi ñeán choã Ñeà-baø-ñaït-ñaâu, nghe xem oâng aáy thuyeát phaùp ñeà taøi gì? Roài hai vò cuøng ñi ñeán choã Ñeà-baø-ñaït-ñaâu. Töø xa, Ñeà-baø-ñaït-ñaâu thaáy Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-kieàn-lieân, lieàn baûo caùc Tyø-kheo: –Hai ngöôøi aáy laø ñeä töû cuûa Taát-ñaït. Trong loøng oâng raát vui söôùng. Sau khi chaøo hoûi xong, hoï ngoài xuoáng moät beân. Caùc Tyø-kheo ñeàu khôûi leân yù nghó raèng: "Ñeä töû cuûa Phaät Thích-ca nay ñeàu theo Ñeà-baø-ñaït-ñaâu heát." Baáy giôø Ñeà-baø-ñaït-ñaâu noùi vôùi Xaù-lôïi-phaát: –Nay thaày coù theå thuyeát phaùp cho caùc Tyø-kheo khoâng? Toâi muoán nghæ moät chuùt. Vì hôi ñau löng. Roài Ñeà-baø-ñaït-ñaâu naèm nghieâng hoâng beân phaûi, hai baøn chaân choàng leân nhau, vì trong loøng raát vui söôùng, neân nguû lieàn. Xaù-lôïi-phaát vaø Muïc-kieàn-lieân thaáy Ñeà-baø-ñaït-ñaâu nguû roài, lieàn duøng thaàn tuùc tieáp caùc Tyø-kheo bay leân hö khoâng maø ñi. Khi Ñeà-baø-ñaït-ñaâu thöùc daäy, khoâng thaáy caùc Tyø-kheo, voâ cuøng töùc giaän, phun ra lôøi naøy: "Ta khoâng traû ñöôïc oaùn naøy, seõ khoâng goïi laø Ñeà-baø-ñaït-ñaâu nöõa." Ñaây laø laàn thöù nhaát Ñeà-baø-ñaït-ñaâu phaïm toäi aùc nguõ nghòch.25 Khi Ñeà-baø-ñaït-ñaâu vöøa khôûi leân yù nghó aáy, töùc thì maát thaàn tuùc. Baáy giôø soá ñoâng caùc Tyø-kheo baïch Theá Toân raèng: –Tyø-kheo Ñeà-baø-ñaït-ñaâu coù thaàn tuùc raát lôùn, coù theå phaù hoaïi Thaùnh chuùng.26 Phaät noùi vôùi caùc Tyø-kheo: –Khoâng chæ ngaøy nay Ñeà-baø-ñaït-ñaâu môùi phaù hoaïi Thaùnh chuùng, maø trong ñôøi quaù khöù cuõng ñaõ thöôøng xuyeân phaù hoaïi Thaùnh chuùng. Vì sao? Trong quaù khöù, ñaõ hoaïi Thaùnh chuùng, oâng laïi khôûi aùc nieäm raèng:27 "Ta seõ baét Sa-moân Cuø-ñaøm maø gieát ñi. Ñeå trong ba coõi naøy ta laø Phaät ñoäc toân, khoâng coù ai ngang löùa." Khi aáy, Ñeà-baø-ñaït-ñaâu noùi vôùi thaùi töû A-xaø-theá28: –Thuôû xöa, thoï maïng con ngöôøi raát daøi. Ngaøy nay raát vaén. Giaû söû thaùi töû moät mai cheát ñi, thaät laø uoång phí sinh ra treân ñôøi. Sao ngaøi khoâng baét vua cha gieát ñi ñeå noái ngoâi

Thaùnh vöông? Coøn toâi, seõ gieát Nhö Lai ñeå ñöôïc laøm Phaät. Vua môùi, Phaät môùi, khoâng khoaùi laém sao?29 A-xaø-theá lieàn sai ngöôøi giöõ cöûa baét vua cha nhoát vaøo nguïc, töï laäp laøm vua cai trò nhaân daân. Baáy giôø daân chuùng baøn baïc vôùi nhau: “Ngöôøi con naøy khi chöa sinh ñaõ laø ñöùa con oan gia.” Nhaân ñoù, hoï goïi laø vua A-xaø-theá. Ñeà-baø-ñaït-ñaâu thaáy A-xaø-theá ñaõ nhoát vua cha roài, beøn khôûi yù töôûng baøy: “Ta phaûi baét Sa-moân Cuø-ñaøm maø gieát ñi.” Luùc baáy giôø Theá Toân ñang ôû beân söôøn moät hoøn nuùi nhoû trong nuùi Kyø-xaø-quaät. Ñeà- baø-ñaït-ñaâu leo leân nuùi Kyø-xaø-quaät, tay böng moät taûng ñaù lôùn, daøi ba möôi khuyûu tay, roäng möôøi laêm khuyûu tay, neùm vaøo Theá Toân. Ngay luùc ñoù, thaàn nuùi laø quyû Kim-tyø-la, thöôøng tröïc soáng treân nuùi naøy, thaáy Ñeà-baø-ñaït-ñaâu oâm ñaù neùm Phaät, lieàn ñöa tay ra ñoùn laáy roài ñeå

25. Ñaây muoán noùi Ñeà-baø-ñaït-ña phaïm toäi phaù hoøa hôïp Taêng. Nhöng dieãn tieán caâu chuyeän ñöôïc keå treân ñaây, neáu theo phaân tích cuûa caùc boä luaät, khoâng hoäi ñuû yeáu toá ñeå thaønh phaù Taêng. Neân nghi ngôø chuyeän keå ôû ñaây khoâng phaûi chính thoáng, maø chæ laø moät loaïi truyeàn thuyeát nhaân gian, thieáu caên baûn Luaät vaø Phaùp. Haùn: Hoaïi Thaùnh chuùng , töùc phaù Taêng,
hay phaù hoøa hôïp Taêng. 26.

27.
Ñoaïn vaên thieáu maïch laïc xeùt theo ngöõ caûnh. Haùn dòch coù theå nhaûy soùt.
28.
Trong ñeå baûn: A-xaø-theá vöông.
29.
Xem kinh soá 10 phaåm 17.
xuoáng choã khaùc. Trong luùc ñoù, moät maûng ñaù vuïn vaêng truùng chaân Nhö Lai, töùc thì chaûy maùu. Theá Toân trong thaáy Ñeà-baø-ñaït-ñaâu, lieàn noùi: –Ngöôi nay khôûi yù muoán haïi Nhö Lai. Ñaây laø toäi nguõ nghòch thöù hai. Khi aáy, Ñeà-baø-ñaït-ñaâu nghó thaàm: “Giôø ta khoâng gieát ñöôïc Sa-moân Cuø-ñaøm naøy, seõ tìm phöông tieän khaùc.” Roài boû ñi, ñeán choã A-xaø-theá, taâu vua raèng: –Vua haõy cho con Haéc töôïng uoáng röôïu say, ñeå noù gieát Sa-moân. Vì sao? Con voi naøy raát hung baïo. Nhaát ñònh noù seõ gieát Sa-moân Cuø-ñaøm. Neáu Sa-moân Cuø-ñaøm coù Nhaát thieát trí, ngaøy mai seõ khoâng vaøo thaønh khaát thöïc. Neáu oâng khoâng coù Nhaát thieát trí, ngaøy mai chaéc seõ vaøo thaønh khaát thöïc vaø seõ bò con voi döõ naøy gieát.30 Vua A-xaø-theá lieàn sai cho voi uoáng röôïu thuaàn31 cho thaät say vaø boá caùo daân chuùng trong nöôùc bieát: –Nhöõng ai muoán yeân oån, tieác maïng soáng, ngaøy mai, khoâng ai ñöôïc ñi laïi trong thaønh.

30.
Xem kinh soá 5, phaåm 18.
Haùn: Thuaàn töûu , moät loaïi röôïu cöïc maïnh.
31.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.